

मुंबई येथील उच्च न्यायालयात

दिवाणी अपिलीय अधिकार क्षेत्र

रिट याचिका क्रमांक 6677 ऑफ 2023

सह

अंतरिम अर्ज (एल) क्रमांक 13448 ऑफ 2023

रिट याचिका क्रमांक 6677 ऑफ 2023

पीपल्स एज्युकेशन सोसायटी,
एक नोंदणीकृत सोसायटी आणि एक नोंदणीकृत
चॅरिटेबल पब्लिक ट्रस्ट मार्फत,
आनंदराज वाय. आंबेडकर, अध्यक्ष
348, आनंद भवन,
दादाभाई नौरोजी रोड, फोर्ट, मुंबई - ४०० ००१.

विरुद्ध

.... याचिकाकर्ते

1. के. सुधाकर रेड्डी,
फ्लॅट क्र. ए-16/106,
शायद्री लोकधारा सीएचएस,
लोकधारा, काटेमनवली,
कल्याण (पू),
जिल्हा ठाणे - ४२१ ३०६ .
2. डॉ. भालचंद्र मुणगेकर,
९०१, कार्नेशन, दोस्ती कॉम्प्लेक्स, वडाळा (पूर्व), मुंबई - ४०० ०३७.

... उत्तरदाता

3. मुंबई विद्यापीठाचे कुलगुरू
फोर्ट, मुंबई - ४०० ०३२.
4. श्रीमती संध्या डोखे,
प्रभारी प्राचार्य आणि
प्राधिकृत स्वाक्षरीकर्ते,
सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉ,
३४८, आनंद भवन, डॉ. दादाभाई नारोजी रोड, फोर्ट, मुंबई - ४०० ००१.
5. धर्मादाय आयुक्त
धर्मादाय आयुक्त भवन,
सासमीरा कॉलेज, डॉ. अॅनी बीझंट,
रोड, वरळी, मुंबई - ४०० ०१८.
6. उच्च व तंत्रशिक्षण संचालक
महाराष्ट्र राज्य,
एल्फिन्स्टन टेक्निकल स्कूल, महापालिका मार्ग, मुंबई - ४०० ००१.
7. सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉ,
348, आनंद भवन,
डॉ. दादाभाई नारोजी रोड, फोर्ट,
मुंबई - ४०० ००१.

याचिकाकर्त्यातर्फे अभय खांडेपारकर, ज्येष्ठ वकील i/b सौरभ मित्तल आणि मुजफ्फर वाय. पटेल

प्रतिवादी क्रमांक १ चे वकील अंकित तिवारी i/b व्ही.बी.तिवारी अँड कंपनी
प्रतिवादी क्रमांक २ साठी सुशील महाडेश्वर i/b सुश्री रंजना तोडणकर वकील

आशुतोष कुलकर्णी, सिद्धार्थ शितोळे, अॅड.

प्रतिवादी क्रमांक 3 (एमयू) साठी

स्वराज जाधव, प्रतिवादी क्रमांक ४ व ७ चे वकील

सुश्री सुलभा चिपाडे, एजीपी, प्रतिवादी क्रमांक ५ व ६ - राज्य

कोरम : माधव ज. जामदार, जे.

दिनांक : 21.10.2024

तोंडी निर्णय

1. भारतीय राज्यघटना कलम 226 आणि 227 अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या सध्याच्या रिट याचिकेद्वारे, मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरणाचे अभ्यासू पीठासीन अधिकारी यांनी दिनांक 10.01.2023 रोजी 2022 च्या अपील क्रमांक 13 मध्ये दिलेला आदेशाच्या आवाहन कायद्याच्या कायदेशीरपणा आणि वैधतेला आहे.. महाराष्ट्राच्या सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, 2016 कलम ८१ अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या २०२२ च्या अपील क्रमांक १३ मध्ये, विद्यमान प्रतिवादी क्रमांक 1 ने 31.10.2020 च्या आदेशाला आवाहन दिले होते, ज्यात प्रतिवादी क्रमांक 1 याचिकाकर्त्याने सक्तीने निवृत्त केले आहे. विद्वान न्यायाधिकरणाने दिनांक 10.01.2023 च्या आदेशाद्वारे संबंधित चौकशी आणि निर्देशाचा आदेश म्हणजेच सक्तीची निवृत्ती रद्द बातल ठरवली आणि विद्यमान याचिकाकर्ते आणि प्रतिवादी क्रमांक 7 - सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉ यांना प्रतिवादी क्रमांक 1 ला सेवेत सातत्य ठेवून (वेतनवाढ वगळता) कोणत्याही बँक वेतनासह सहयोगी प्राध्यापक पदावर पुनर्स्थापित करण्याचे

निर्देश दिले. मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरणाचे अभ्यासू पीठासीन अधिकारी यांनी दिनांक १०.०१.२०२३ रोजी दिलेल्या आदेशाचा अमलबजावणी भाग ("विद्वान न्यायाधिकरण") 2022 च्या अपील क्रमांक 13 मध्ये खालीलप्रमाणे आहे :

"ऑर्डर"

1. अपील अंशतः मंजूर आहे.
2. संबंधित चौकशी आणि सक्तीच्या निवृत्तीचा आदेश रद्द करून रद्द बातल केला जातो. प्रतिवादी 1, 2 आणि 7 यांना अपीलकर्त्याला त्याच्या कडे असलेल्या सहयोगी प्राध्यापक पदावर सेवेत सातत्य ठेवून (वेतनवाढ वगळता) मागील वेतन न देता पुन्हा बहाल करण्याचे निर्देश दिले जातात. या आदेशाचे दोन महिन्यांत पालन करण्यात यावे.
3. प्रतिवादी क्रमांक 1 अर्जदाराचा खर्च रु. 10,000/- उचलेल.
4. आरोपांचे गांभीर्य लक्षात घेऊन प्रतिवादींना बदल अहवालाचा निर्णय होईपर्यंत ट्रस्टच्या व्यवस्थापनासाठी तात्पुरत्या नियुक्तीसंदर्भात कलम ४१ अ अन्वये धर्मादाय आयुक्तांकडून आदेश घेण्याचे स्वातंत्र्य देण्यात आले आहे आणि त्यानंतर अशा सक्षम व्यक्तीला निर्णय घेण्याचे, नव्याने कारणे दाखवा नोटीस बजावण्याचे, आवश्यकतेनुसार प्राथमिक चौकशी करणे आणि अपीलकर्त्याविरुद्ध कायदानुसार योग्य ती कारवाई करण्याचे स्वातंत्र्य आहे.

(जोर जोडला)

2. आनंदराज आंबेडकर हे संस्थेचे अध्यक्ष आहेत, असा युक्तिवाद याचिकाकर्त्याचे ज्येष्ठ वकील श्री. खांडेपारकर यांनी केला आहे. याचिकाकर्ते - आनंदराज आंबेडकर सदस्य असल्याचे सांगितले आणि याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष डॉ. आनंदराज आंबेडकर यांची याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून नेमणूक करण्याच्या कायदेशीरपणाला आणि वैधतेच्या आधारावर विद्वान न्यायाधिकरणाने हा आदेश दिला आहे, असे त्यांनी नमूद केले. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि एस. एल. भागवत या चार सदस्यांनी २९.०६.२०१२ रोजी आनंदराज आंबेडकर यांचा गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य आणि अध्यक्ष म्हणून समावेश केला. तत्काळ २०१३ चा बदल अहवाल क्रमांक २८६० व २८६१ दाखल करण्यात आला असून तो अद्याप ही धर्मादाय आयुक्तांकडे प्रलंबित आहे. ते सादर करतात की चार गट आहेत जे वैधानिक आणि कायदेशीर नियामक मंडळ असल्याचा दावा करतात. याचिकाकर्ते-ट्रस्ट आणि याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष श्री. आनंदराज आंबेडकर, रामदास आठवले, प्राध्यापक - भालचंद्र मुणगेकर (प्रतिवादी क्रमांक २) आणि श्री. एस. पी. गायकवाड. आनंदराज आंबेडकर यांना ट्रस्टचे सदस्य आणि अध्यक्ष म्हणून सामावून घेणाऱ्या सदस्यांची नियुक्ती कायदेशीर आणि योग्य नाही, कारण त्यांच्यासंदर्भातील बदल अहवाल विद्वान धर्मादाय आयुक्तांनी फेटाळून लावले आहेत, असा युक्तिवाद प्रतिवादींनी केला आहे.

या संदर्भात त्यांनी सांगितले की, संबंधित व्यक्तींचा बदल अहवाल १०.०९.२०१२ च्या आदेश बदलून अहवाल क्र. सीसी / ३ / २०१३ मध्ये विद्वान उपधर्मादाय आयुक्तांनी दिलेला आदेश फेटाळून लावण्यात आला. परंतु, अभ्यासू धर्मादाय आयुक्तांनी हा आदेश देण्यापूर्वीच आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे सदस्य व अध्यक्ष म्हणून दिनांक २९.०६.२०१२ रोजी समाविष्ट करण्यात आले होते. आनंदराज आंबेडकर यांची २९.०६.२०१२ रोजी नियुक्ती करून त्यांचा समावेश करण्यात आला असून सुमारे दोन महिन्यांनंतर संबंधित व्यक्तींचे बदल अहवाल फेटाळण्यात आले आहेत. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर यांची अध्यक्षपदी नियुक्ती करताना संबंधित व्यक्ती याचिकाकर्ते - ट्रस्टच्या गव्हर्निंग बॉडीचे कायदेशीर सदस्य आणि विश्वस्त होते, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. त्यांनी सादर केले की, संबंधित व्यक्तींनी विद्वान उपधर्मादाय विभागाने दिलेल्या आदेशाला आव्हान दिले होते. अपील क्र. सीसी/३/२०१३ मधील दिनांक १२.०५.२०२३ च्या विद्वान अतिरिक्त धर्मादाय आयुक्तांसमोरील आदेशाने हे अपील फेटाळण्यात आले. आणि जिवंत विश्वस्त - डॉ. डी. जी. देशकर यांनी २०२३ चे दुसरे अपील (एसटी) क्रमांक २५४८७ दाखल केले जे अजूनही या न्यायालयात प्रलंबित आहे. त्यांनी सादर केले की, कोणत्याही परिस्थितीत, वरील बदल दिनांक १०.०९.२०१२ च्या आदेशाने अहवाल फेटाळण्यात आला व २९.०६.२०१२ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या बैठकीत आनंदराज आंबेडकर यांची नियुक्ती करून त्यांचा समावेश करण्यात आला व त्यानुसार बदल अहवाल सादर करण्यात आला आहे. २२.०६.२०१३ जे अजूनही विद्वान

धर्मादाय आयुक्त संस्थेकडे प्रलंबित आहे. आनंदराज आंबेडकर यांनी याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष या नात्याने मुंबई विद्यापीठाने दिनांक १५.११.२०१९ च्या पत्राद्वारे जारी केलेल्या निर्देशानुसार प्रतिवादी क्रमांक १ विरुद्ध चौकशी सुरू केली आहे. आनंदराज आंबेडकर यांची याचिकाकर्त्याच्या अध्यक्षपदी नियुक्ती झाल्यापासून ते या पदावर कार्यरत आहेत, असा युक्तिवाद सिद्ध करण्यासाठी याचिकाकर्ते - ट्रस्टच्या वतीने दाखल करण्यात आलेल्या कागदपत्रांच्या संकलनाकडे त्यांनी लक्ष वेधले. कागदपत्रांच्या संकलनाला जोडलेल्या पान क्रमांक ७१ ते १६२ मधील मोठ्या कागदपत्रांकडे त्यांनी लक्ष वेधले. आनंदराज आंबेडकर यांची नियुक्ती झाल्यापासून म्हणजे २९.०६.२०१२ पासून ते ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून कार्यरत असल्याचे विविध प्राधिकरणांनी दिलेल्या कागदपत्रांकडे त्यांनी लक्ष वेधले. त्यांनी व्यवस्थापन मंडळाच्या दिनांक 06.10.2018 ठरावाकडे लक्ष वेधले. आनंदराज आंबेडकर यांना ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून विद्यापीठ, राज्य सरकार आणि इतर सार्वजनिक प्राधिकरणांनी वेळोवेळी पत्रे व नोटिसा पाठवल्या आहेत. त्यांनी सादर केले की विद्यापीठ मुंबईने सत्यशोधन समिती नेमली ज्याने प्रतिवादी क्रमांक एकला अनेक आरोपांमध्ये दोषी ठरविले, विशेषतः विद्यार्थ्यांकडून जादा कॅपिटेशन फी वसूल करणे आणि 15.11.2019 च्या अहवालाद्वारे निधीचा घोर अपहार केल्याबद्दल. मुंबई विद्यापीठाने याचिकाकर्ते - ट्रस्टला भरमसाठ शिक्षा आणि दंड ठोठावला आहे. मुंबई विद्यापीठाच्या सत्यशोधन समितीने नोंदवलेल्या निष्कर्षांना प्रतिवादी क्रमांक एकने आजपर्यंत आव्हान दिलेले नाही. त्यांनी या आदेशाच्या पान

क्रमांक ५३ आणि ५४ वरील निरीक्षणे निदर्शनास आणून दिली आणि सांगितले की, प्रतिवादी क्रमांक १ वरील आरोप अत्यंत गंभीर असल्याचे विद्वान न्यायाधिकरणालाही आढळले आहे. त्यामुळे लवादाने हा आदेश देताना गंभीर चूक केली आहे, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. संजीव बौद्धणकर हे चौकशीच्या वेळी संचालक मंडळाचे सदस्य होते आणि त्यांनी स्वतःच्या हितासाठी न्यायाधीश म्हणून काम केले होते, त्यांच्याविषयी विद्वान न्यायाधिकरणाने केलेली निरीक्षणे चुकीची आहेत, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. संजीव बौद्धणकर यांचा 02.01.2021 रोजी गव्हर्निंग बॉडीचा सदस्य म्हणून समावेश करण्यात आला असून त्यासंदर्भातील बदल अहवाल 15.03.2021 रोजी दाखल करण्यात आला असून ही चौकशी सन 2019 मध्ये झाली आहे त्यामुळे संबंधित आदेशाच्या परिच्छेद क्रमांक 51 मधील विद्वान न्यायाधिकरणाची निरीक्षणे योग्य नाहीत. आनंदराज आंबेडकर यांनी याचिकाकर्ते ट्रस्टचे अध्यक्ष या नात्याने विद्यार्थ्यांकडून जादा फी घेतल्याप्रकरणी कृष्णा पाटील या प्राध्यापकावर कारवाई केली आणि आनंदराज आंबेडकर यांनी संबंधित प्राध्यापकाला निलंबित केले. आनंदराज आंबेडकर यांनी याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष या नात्याने केलेली कारवाई सर्वोच्च न्यायालयापर्यंत कायम ठेवण्यात आली आहे.

3. श्री. खांडेपारकर, विद्वान ज्येष्ठ वकील यांनी या न्यायालयाचे आणि सर्वोच्च न्यायालयाचे खालील निर्णयावर विश्वास ठेवला:

(१) चेंबूर ट्रॉम्बे एज्युकेशन सोसायटी अँड ओआरएस विरुद्ध डीके मराठी आणि ओ.

आर. एस. 2001 SCC Online Bom. 842

(२) रवी यशवंत भोईर विरुद्ध जिल्हाधिकारी, रायगड आणि ओ. आर. एस. (2012)

4 SCC 407

(३) राजेंद्र राधाकिसन राव विरुद्ध महाराष्ट्र राज्य (2022) Scc Online Bom.

10373

(४) ज्ञानगंगा शिक्षण संस्था व ओ.आर. एस. विरुद्ध महाराष्ट्र राज्य (2019) SCC

Online Bom. 6068

(५) पंजाब राज्य विरुद्ध राम सिंग (1992) 4 SCC 54

(६) राहुल वीरेंद्र देशमुख विरुद्ध महाराष्ट्र राज्य (2016) SCC Online Bom. 5039

(७) एम. एम. मल्होत्रा विरुद्ध भारत सरकार (2005) 8 SCC 351

4. वरिष्ठ वकिलांनी सांगितले की, प्रतिवादी क्रमांक १ गैरवर्तन, निधीचा गैरवापर आणि फसवणुकीच्या आरोपांखाली दोषी आहे. अनुसूचित जाती-जमाती समाजातील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सुविधा मिळाव्यात, त्यांचे उत्थान व्हावे, शिक्षण मिळावे, या हेतूने भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी स्थापन केलेल्या प्रतिष्ठेच्या सोसायटी/ट्रस्टला प्रतिवादी क्रमांक एकच्या कृतीने कलंक लावला आहे. त्यामुळे या प्रकरणाच्या

पार्श्वभूमीवर विद्वान न्यायाधिकरणाने याचिकाकर्ते - ट्रस्टच्या आदेशात हस्तक्षेप करू नये, ज्याद्वारे प्रतिवादी क्रमांक १ सक्तीचे निवृत्त करण्यात आले आहे, असा युक्तिवाद त्यांनी केला.

5. या रिट याचिकेत प्रतिवादी क्रमांक १ ने २४.०६.२०२३ रोजी सविस्तर प्रतिज्ञापत्र दाखल केले आहे. या प्रतिज्ञापत्रात प्रतिवादी क्रमांक १ ने असे नमूद केले आहे की, ते सहयोगी प्राध्यापक म्हणून कार्यरत होते आणि २५.०७.२००६ पासून त्यांची स्पष्ट रिक्त पदावर नियुक्ती करण्यात आली होती. पीएच.डी.पदवी, यूजीसी नेट सर्टिफिकेटसह त्यांनी १७ वर्षे सेवा पूर्ण केली असून त्यांना असोसिएट प्रोफेसर म्हणून बढती मिळाली आहे. विधी महाविद्यालयाचे कायमस्वरूपी प्राचार्य म्हणून त्यांची नियुक्ती होण्यास पात्र आहेत. डिसेंबर २०१२ मध्ये त्यांची सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉ, मुंबई येथे प्रभारी प्राचार्य म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. आनंदराज आंबेडकर हे याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष असल्याचा दावा करतात. मात्र, आनंदराज यांनी सांगितले, धर्मादाय आयुक्तांच्या नोंदीनुसार आंबेडकर विश्वस्त नाहीत आणि त्यांचे नाव अनुसूची - १ मध्ये नसल्यामुळे ते याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून काम करू शकत नाहीत. प्रतिज्ञापत्रात पुढे म्हटले आहे की, याचिकाकर्ते - ट्रस्ट आणि विशेषतः अध्यक्षांच्या व्यवस्थापनाबद्दल वाद आहे असे म्हटले आहे की, प्राध्यापक (डॉ.) भालचंद्र मुणगेकर, रामदास आठवले, एस. पी. गायकवाड, आनंदराज आंबेडकर, हे सर्व याचिकाकर्ते -

ट्रस्टचे अध्यक्ष असल्याचा दावा करतात. याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे व्यवस्थापन वादग्रस्त असल्याने आणि याचिकाकर्ते - ट्रस्टच्या व्यवस्थापनाविषयी गंभीर वाद असल्याने महाराष्ट्र शासनाने दिनांक ०७.०६.२०१४ च्या पत्राद्वारे महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य म्हणून ज्येष्ठ प्राध्यापकांची नियुक्ती करण्याचा निर्णय घेतला व प्रतिवादी क्रमांक १ हे ज्येष्ठ प्राध्यापक असल्याचे जाहीर केले व मुंबई विद्यापीठाला प्रभारी प्राचार्य म्हणून त्यांची नियुक्ती करण्याचे निर्देश दिले. त्यानुसार विद्यापीठ मुंबईने दिनांक 24.02.2015 च्या पत्राद्वारे प्रतिवादी क्रमांक 1 ला प्रतिवादी क्रमांक 7 - सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉचे प्रभारी म्हणून नियुक्त केले. या प्रतिज्ञापत्रात नमूद करण्यात आले आहे की, ऑगस्ट २०१८ मध्ये व्यवस्थापनाच्या विविध गटांमधील वाद वाढले आणि परिणामी अध्यक्ष असल्याचा दावा करणारे श्री. एस. पी. गायकवाड यांनी ०४.०८.२०१८ रोजी प्रतिवादी क्रमांक १ ला निलंबनाखाली ठेवून निलंबनाचे आदेश जारी केले. त्या वेळी श्री. एस. पी. गायकवाड यांनी ग्रंथपाल - सौ.संध्या डोखे यांच्या बाजूने एक पत्र जारी करून त्यांची प्रभारी प्राचार्यपदी नियुक्ती केली व त्यास मुंबई विद्यापीठाने दिनांक २७.०८.२०१८ च्या पत्राद्वारे मान्यता दिली आहे. त्यांनी मुंबई विद्यापीठाने मंजूर केलेल्या ०६.१०.२०१८ च्या ठरावाकडे लक्ष वेधले आहे, ज्याद्वारे असे नमूद करण्यात आले आहे की, धर्मादाय आयुक्तांशी झालेल्या पत्रव्यवहारावरून हे स्पष्ट होते की, महाविद्यालयांच्या दैनंदिन कारभारासंदर्भात निर्णय घेण्याचा अधिकार कोणत्याही विश्वस्तांना नाही आणि जोपर्यंत विद्यार्थ्यांच्या व्यापक हितासाठी संपूर्ण वाद मिटत नाही, महाराष्ट्र शासनाने दिलेल्या

निर्देशानुसार प्रभारी प्राचार्यांची नियुक्ती सेवाज्येष्ठतेच्या आधारे करण्यात यावी. त्यानुसार मुंबई विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन मंडळाने दिनांक 06.10.2018 च्या ठरावाद्वारे दिनांक 11.06.2018 रोजी यथास्थिती कायम ठेवण्याचा निर्धार केला आणि त्यानुसार श्रीमती संध्या डोखे यांची नियुक्ती रद्द करून प्रतिवादी क्रमांक 1 यांना दिनांक 12.10.2018 च्या पत्राद्वारे प्रभारी प्राचार्य पदावर पुन्हा रुजू करण्यात आले आहे. त्यामुळे मुंबई विद्यापीठाच्या दिनांक १२.१०.२०१८ रोजीच्या पत्राच्या आधारे या प्रतिज्ञापत्रात नमूद करण्यात आले आहे, प्रतिवादी क्रमांक 1 सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉचे प्रभारी प्राचार्य म्हणून काम करत राहिला. दिनांक 07.01.2020 रोजी ग्रंथपाल – सौ.संध्या डोखे यांनी बाहेरील व्यक्तींच्या मदतीने प्राचार्यांच्या केबिनचे कुलूप तोडून प्रतिवादी क्रमांक 1 ची सर्व कागदपत्रे, पैसे व इतर कागदपत्रे बेकायदेशीरपणे ताब्यात घेतली. त्यानुसार १३.०१.२०२० रोजी पोलिस अधिकाऱ्यांकडे तक्रार दाखल करण्यात आली आहे. संध्या डोखे यांनी दिनांक 07.01.2020 पासून सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉच्या प्रभारी प्राचार्य म्हणून काम करण्यास सुरुवात केली. प्रतिज्ञापत्रात नमूद करण्यात आले आहे की, दिनांक 19.01.2021 रोजी विद्यापीठ मुंबईने सिद्धार्थ कॉलेज ऑफ लॉच्या प्रभारीपदी प्रतिवादी क्रमांक १ ची नियुक्ती केली. त्यानंतर मुंबई विद्यापीठाने दिनांक 27.01.2021 च्या पुढील पत्राद्वारे 19.01.2021 च्या पत्राला स्थगिती दिली. दिनांक 05.09.2018 रोजी रिट याचिका क्र. 2018 चे 2805 मधील विद्यापीठ न्यायाधिकरण, औरंगाबाद, औरंगाबाद खंडपीठाने दिलेले आदेश आणि डॉ. शिवाजी सूर्यवंशी यांच्या

बाबतीत सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयावर उत्तर प्रतिज्ञापत्रात भरवसा ठेवण्यात आला. आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते - ट्रस्टच्या वतीने काम करण्याचा अधिकार नाही, या कारणास्तव डॉ. शिवाजी सूर्यवंशी यांच्यावर करण्यात आलेली कारवाई रद्द करण्यात आल्याचे सादर करण्यात आले आहे. प्रतिज्ञापत्रात असे नमूद करण्यात आले आहे की, त्यांना सभापती म्हणून काम करण्याचा अधिकार नाही याची माहिती असूनही, आनंदराज आंबेडकर यांनी बेकायदेशीरपणे अध्यक्ष म्हणून काम केले आणि कॉलेजच्या निधीचा गैरवापर करण्यासाठी सहकार्य न करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांवर विविध आदेश काढले. प्रतिज्ञापत्रात म्हटले आहे की, याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे व्यवस्थापन आणि गव्हर्निंग बॉडी वादग्रस्त असल्याने आनंदराज आंबेडकर यांना कोणतीही चौकशी करण्याचा अधिकार नाही आणि तरीही चौकशी करण्यात आली आणि प्रतिवादी क्रमांक १ ला संबंधित आनंदराज आंबेडकर यांनी सक्तीच्या निवृत्तीचे आदेश जारी केले. या प्रतिज्ञापत्रात श्री. व्ही. एम. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, प्राध्यापक एस. एल. भागवत आणि डॉ. एम. पी. मांगुडकर यांची नावे जोडण्यासंदर्भात विद्वान धर्मादाय आयुक्तांनी दिलेले १०.०९.२०१२ आणि विद्वान धर्मादाय आयुक्तांनी दिलेले १२.०५.२०२३ चे आदेशावरही विश्वास ठेवण्यात आला आहे.

6. प्रतिवादी क्रमांक 1 चे विद्वान वकील श्री. तिवारी यांनी प्रतिवादी क्रमांक 1 च्या वतीने दाखल केलेल्या प्रतिज्ञापत्र-उत्तरात संदर्भित आणि त्यावर अवलंबून असलेल्या विविध

कागदपत्रांकडे लक्ष वेधले. त्यांनी सादर केले की, याचिकाकर्त्याला विश्वस्त म्हणून सामावून घेण्यात आले आणि त्यानंतर त्यांची नियुक्ती करण्यात आली. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, प्राध्यापक एस. एल. भागवत आणि डॉ. एम. पी. मांगुडकर यांच्या अध्यक्षतेखालील परिवर्तन अहवाल मात्र, २२.०६.२०१३ रोजी च्या आदेशान्वये हा बदल अहवाल विद्वान धर्मादाय आयुक्तांनी फेटाळून लावला. त्यामुळे त्यांनी दाखल केलेला कोणताही बदल अहवाल अवैध आहे, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. या व्यक्तींनी दाखल केलेले अपीलही विद्वान धर्मादाय आयुक्तांनी दिनांक १२.०५.२०२३ च्या आदेशाद्वारे फेटाळून लावले आहे. त्यास आव्हान देणारे दुसरे अपील दाखल करण्यात आले असले, तरी या दुसऱ्या अपीलात स्थगिती देण्यात आलेली नाही, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. प्रतिवादी क्रमांक एकने दाखल केलेल्या प्रतिज्ञापत्रात नमूद केल्याप्रमाणे औरंगाबाद खंडपीठ आणि सर्वोच्च न्यायालयासह विविध न्यायालयांच्या निर्णयांचा ही त्यांनी आधार घेतला. या प्रकरणातील वस्तुस्थिती आणि परिस्थिती पाहता भारतीय राज्यघटनेच्या कलम २२६ व २२७ अन्वये या न्यायालयाच्या अखत्यारीतील आदेशात कोणत्याही प्रकारचा हस्तक्षेप करण्याची गरज नाही, असे त्यांनी नमूद केले.

7. प्रतिवादी क्रमांक 1 ची बाजू मांडणारे विद्वान वकील श्री. तिवारी यांनी सर्वोच्च न्यायालयाच्या खालील निर्णयांचा आधार घेतला :

(१) परिवहन आयुक्त, मद्रास विरुद्ध ए. राधा कृष्ण मूर्ती यांनी (१९९५) १ SCC ३३२ मध्ये आणि विशेषतः परिच्छेद क्रमांक ८;

(२) एम. व्ही. बिजलानी विरुद्ध भारत सरकार आणि इतर, (२००६) ५ SCC ८८ आणि विशेषतः त्यातील पान क्रमांक २५.

८. ही रिट याचिका फेटाळण्यात यावी, अशी विनंती त्यांनी केली.

९. प्रतिवादी क्रमांक २ चे विद्वान वकील श्री. महाडेश्वर यांनी प्रतिवादी क्रमांक २ च्या १२.०७.२०२३ च्या प्रतिज्ञापत्राचा आधार घेतला. प्रतिवादी क्रमांक १ ने उपस्थित केलेल्या युक्तिवादांव्यतिरिक्त १०.०१.२०२३ रोजीच्या आदेशाच्या कलम क्रमांक ४ मधील निर्देशानुसार आनंदराज आंबेडकर यांनी प्रत्यक्षात सहाय्यक धर्मादाय आयुक्तांकडे तक्रार दाखल करून संपर्क साधला आहे, असे प्रतिज्ञापत्रात नमूद करण्यात आले आहे.

कलम ४१ अ अन्वये दिलासा मिळावा यासाठी अर्ज महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, १९५० ("एमपीटी कायदा") हा २०२३ चा अर्ज क्रमांक २३ आहे. त्यांनी एमपीटी कायद्याचे कलम ४१ अ खाली दाखल केलेल्या अर्जातील परिच्छेद क्रमांक ६, ८ व ९ कडे लक्ष वेधले. तसेच प्रतिज्ञापत्रातील परिच्छेद क्रमांक ५ व ६ कडे लक्ष वेधत मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरणाचे अभ्यासू पीठासीन अधिकारी यांनी

दिलेल्या १०.०१.२०२३ च्या आदेशाला आव्हान देणारी याचिका फेटाळण्यात यावी, अशी विनंती केली.

10. प्रतिवादी क्रमांक २ चे विद्वान वकील श्री. महाडेश्वर यांनी कायदा ४०९ आणि विशेषतः कलम (सोळावा) वरील कायद्यात नमूद केल्याप्रमाणे गव्हर्निंग बॉडीची व्याख्या निदर्शनास आणून दिली. याच आधारे त्यांचा असा युक्तिवाद आहे की, या कायद्यांच्या हेतूने महाविद्यालयाचा कारभार प्रत्यक्ष चालविणाऱ्या नियामक मंडळाला म्हणजेच संस्थेला विद्यापीठाने नियोक्ता म्हणून मान्यता दिली पाहिजे. त्यांनी कायदा क्रमांक ४४४ (अ) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मोठा दंड आकारण्याची कार्यपद्धती निदर्शनास आणून दिली. तसेच नियम क्र. 444 (जे) आणि नियम क्रमांक 413 (2). त्यामुळे त्यांनी सांगितले की, याचिकाकर्ते - ट्रस्टच्या वतीने आनंदराज आंबेडकर कारवाई करू शकले नसते. त्यांनी दिनांक १२.०६.२०१४ च्या पत्राकडे लक्ष वेधले (पान क्र. 145) आणि विद्यापीठ विद्यापीठाचे दिनांक 25.08.2015 चे पत्र (पान क्र. 149) मुंबई, ज्याद्वारे प्रतिवादी क्रमांक 1 ने नामनिर्देशित केले आहे सिद्धार्थ कॉलेजचा कारभार मुंबई विद्यापीठ चालवणार महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ च्या कलम १३ कडे त्यांनी लक्ष वेधले. विद्वान न्यायाधिकरणाने तयार केलेला मुद्दा क्रमांक ४ कडे त्यांनी लक्ष वेधले व प्रभागांवरील पान क्रमांक ९७ मधील या बिंदू क्रमांक ४ संदर्भात विद्वान न्यायाधिकरणाने केलेल्या चर्चेकडे लक्ष वेधले. विद्वान न्यायाधिकरणाच्या आदेशातील परिच्छेद क्रमांक

२५ कडे त्यांनी लक्ष वेधले. आनंदराज आंबेडकर यांना मुंबई विद्यापीठाने कायद्यानुसार मान्यता दिली आहे, असे काहीही रेकॉर्डवर नाही, असे ते म्हणाले. मुरलीधर जानराव काळे व इतर विरुद्ध महाराष्ट्र राज्य व इतर खटल्यात २०११ (१) एमएचएलजे ८४९ मध्ये व विशेषतः परिच्छेद क्रमांक १२ वर दिलेल्या निकालाचा त्यांनी आधार घेतला. सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया विरुद्ध सी. बर्नार्ड (१९९१)१ एससीसी ३१९ या खटल्यात आणि विशेषतः परिच्छेद क्रमांक ३ व ७ वर दिलेल्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा त्यांनी आधार घेतला. त्यामुळे भारतीय राज्यघटनेच्या कलम २२७ अन्वये या आदेशात कोणत्याही प्रकारचा हस्तक्षेप करण्याची गरज नाही, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. त्यामुळे ही रिट याचिका फेटाळण्यात यावी, अशी विनंती त्यांनी केली.

11. प्रतिवादी क्रमांक ४ व ७ चे अभ्यासू वकील स्वराज जाधव यांनी परिच्छेद क्रमांक ५२ ते ५५ मधील विद्वान न्यायाधिकरणाच्या निरीक्षणांकडे लक्ष वेधले व महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ च्या कलम ८३ कडेही लक्ष वेधले. प्रतिवादी क्रमांक एकवरील आरोप अत्यंत गंभीर असल्याचे विद्वान न्यायाधिकरणाला आढळले आहे आणि म्हणूनच विद्वान न्यायाधिकरणाने महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ च्या कलम ८३ (२) (ई) अन्वये अधिकाराचा वापर करायला हवा होता, ज्यामुळे विद्वान न्यायाधिकरणाने एखाद्या कर्मचाऱ्याला पुन्हा सेवेत न घेण्याचा निर्णय घेतल्यास सहा महिन्यांपेक्षा जास्त नुकसान भरपाई देण्याचे निर्देश विद्वान न्यायाधिकरणाला दिले

आहेत. या प्रकरणातील वस्तुस्थिती आणि परिस्थिती पाहता विद्वान न्यायाधिकरणाने नुकसान भरपाईचा आदेश द्यायला हवा होता, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. त्याने हिमाचल प्रदेशच्या संचालक मंडळाच्या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालय परिवहन महामंडळ आणि दुसरे विरुद्ध के. सी. राही, (२००८) ११ एससीसी ५०२ आणि विशेषतः परिच्छेद क्रमांक ८ वर विश्वास ठेवला.. प्रतिवादी क्रमांक १ ने चौकशीत भाग न घेतल्याने नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वांच्या उल्लंघनाचा मुद्दा उपस्थित करण्याचा आपला अधिकार काढून घेतल्याचे त्यांनी सांगितले. अनंत आर. कुलकर्णी विरुद्ध वाय. पी. एज्युकेशन सोसायटी आणि इतर प्रकरणात २०१३ (६) एससीसी ५१५ मध्ये आणि विशेषतः परिच्छेद क्रमांक १७ वर दिलेल्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाचा ही त्यांनी आधार घेतला. प्रतिवादी क्रमांक १ ने चौकशीत भाग घेतला नसल्यामुळे प्रतिवादी क्रमांक १ विरुद्ध प्रतिकूल निष्कर्ष काढावा, असे त्यांनी सांगितले. त्यामुळे विद्वत न्यायाधिकरणाच्या पुनर्स्थापनेचा आदेश रद्द करून महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ च्या कलम ८३ (२) (ई) अन्वये दिलासा देण्याबाबत विचार करण्यासाठी हे प्रकरण पुन्हा विद्वान न्यायाधिकरणाकडे पाठविण्यात यावे, अशी विनंती त्यांनी केली.

12. त्यामुळे खालील मुद्दे या न्यायालयाने विचारार्थ उपस्थित केले आहेत.

ए) आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून

काम करण्याचा अधिकार आहे का?

- बी) प्रतिवादी क्रमांक १ ने चौकशीत भाग न घेतल्याने नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वांच्या उल्लंघनाचा मुद्दा उपस्थित करण्याचा आपला अधिकार माफ केला आहे का?
- सी) पुनर्वसनाचा दिलासा देण्याऐवजी विद्वान न्यायाधिकरणाने प्रतिवादी क्रमांक १ ला एमपीयू कायद्याच्या कलम ८३ (२) (ई) नुसार नुकसान भरपाई द्यायला हवी होती का?

(ए) आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून काम करण्याचा अधिकार आहे का?

13. या मुद्द्याचा विचार करण्याची वस्तुनिष्ठ स्थिती खालीलप्रमाणे आहे -

- i. २९.०६.२०१२ रोजी श्री आनंदराज आंबेडकर यांना श्री व्ही.एम.प्रधान, डॉ.डी.जी.देशकर, डॉ.एम.पी. मांगुडकर व प्रा.एस.एल.भागवत. या चार गव्हर्निंग बॉडी सदस्यांनी गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य आणि अध्यक्ष म्हणून समाविष्ट केले.
- ii. त्यानुसार २०१३ चा बदल अहवाल क्रमांक २८६० व २८६१ विद्वान धर्मादाय आयुक्तांकडे सादर करण्यात आला असून तो प्रलंबित आहे.

- iii. श्री. व्ही. एम. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि प्रा. भागवत यांना नियामक मंडळाचे सदस्य म्हणून नियुक्तीसंदर्भातील बदल अहवाल विद्वान उपधर्मादाय आयुक्तांनी सीसी/३/२०१३ मध्ये दिलेल्या १०.०९.२०१२ च्या आदेशाद्वारे नाकारले होते.
- iv. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि प्राध्यापक एस. एल. भागवत यांनी या आदेशाला आव्हान दिले. १०.०९.२०१२ अपील क्र. विद्वान धर्मादाय आयुक्तांसमोर सीसी/३/२०१३ व दिनांक १२.०५.२०२३ च्या आदेशाने हे अपील फेटाळण्यात आले.
- v. दिनांक १०.०९.२०१२ व १२.०५.२०२३ रोजीच्या आदेशांना २०२३ चे दुसरे अपील (एसटी) क्रमांक २५४८७ दाखल करून आव्हान दिले जाते. मात्र, आजतागायत या आदेशांना स्थगिती देण्यात आलेली नाही.

14. आनंदराज आंबेडकर हे याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष आहेत आणि त्यानुसार आनंदराज आंबेडकर निर्णय घेण्यास सक्षम आहेत आणि म्हणूनच प्रतिवादी क्रमांक १ च्या सक्तीच्या निवृत्तीचा आदेश कायदेशीररित्या मंजूर करण्यात आला आहे, असा याचिकाकर्त्याचे विद्वान ज्येष्ठ वकील श्री. खांडेपारकर यांचा युक्तिवाद आहे.

त्यांनी दोन गोष्टींवर भर दिला आहे -

(a) सर्वप्रथम, २०१३ चा बदल अहवाल क्रमांक २८६० आणि २८६१ ने त्यांना गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य म्हणून समाविष्ट करण्यासंदर्भात आणि विद्वान धर्मादाय आयुक्तांकडे अध्यक्ष अजूनही प्रलंबित आहेत. त्यामुळे जोपर्यंत त्यावर निर्णय होत नाही, तोपर्यंत तो कायम राहणार आहे. याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष जर हा बदल अहवाल फेटाळला गेला तरच त्यांची अध्यक्षपदावरील नियुक्ती बेकायदेशीर ठरेल, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. वरील युक्तिवाद सिद्ध करण्यासाठी त्याने चेंबूर ट्रॉम्बे एज्युकेशन सोसायटी आणि इतर (सुप्रा)च्या खटल्यात विद्वान एकल न्यायाधीशाचा निकालाचा आधार घेतला आहे.

(b) दुसरे म्हणजे श्री आनंदराज आंबेडकर यांची २९.०६.२०१२ रोजी श्री. व्ही. एम. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि प्राध्यापक एस. एल. भागवत या चार गव्हर्निंग बॉडी सदस्यांनी गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य आणि अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती केली आहे. त्यानंतर या सदस्यांच्या नियामक मंडळाच्या सदस्यपदी नियुक्तीसंदर्भातील बदल अहवाल १०.०९.२०१२ रोजी फेटाळण्यात आला. त्यांचा असा युक्तिवाद आहे की, जेव्हा त्यांना गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य म्हणून समाविष्ट केले गेले आणि अध्यक्ष म्हणून निवडले गेले तेव्हा संबंधित चार सदस्यांना वैधरित्या गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य म्हणून नियुक्त केले गेले होते आणि म्हणूनच नंतर सदर बदल अहवाल नाकारणे महत्वाचे नाही. ते सादर करतात की या बदल अहवालास नाकारणाऱ्या आदेशांना 2023 चे दुसरे

अपील (एल) क्रमांक 25487 दाखल करून आव्हान दिले जाते आणि दुसरे अपील या न्यायालयात प्रलंबित आहे. त्यामुळे यासंदर्भातील वाद न्यायप्रविष्ट आहे.

15. खांडेपारकर यांनी उपस्थित केलेला युक्तिवाद असा आहे की, आनंदराज आंबेडकर यांची नियुक्ती झाली तेव्हा या व्यक्तींची प्रशासकीय मंडळाचे सदस्य म्हणून कायदेशीर नियुक्ती करण्यात आली होती, त्यामुळे त्यांची नियुक्ती कायदेशीर आहे. याचिकाकर्त्याचे ज्येष्ठ वकील श्री. खांडेपारकर यांच्या युक्तिवादाचे मूल्यमापन करण्यासाठी बदल अहवालाच्या पैलूसंदर्भात एमपीटी कायद्याच्या योजनेची तपासणी करणे आवश्यक आहे.

i. एमपीटी कायद्याच्या कलम १७ नुसार प्रत्येक सार्वजनिक विश्वस्त नोंदणी कार्यालय किंवा संयुक्त सार्वजनिक विश्वस्त नोंदणी कार्यालयात अशी पुस्तके, निर्देशांक व इतर नोंदी विहित केल्याप्रमाणे ठेवणे व त्यांची देखभाल करणे हे प्रभारी उप किंवा सहाय्यक धर्मादाय आयुक्तांचे कर्तव्य असेल.

ii. अशी पुस्तके, निर्देशांक आणि रजिस्टरमध्ये विहित केल्याप्रमाणे तपशील असतील. महाराष्ट्र पब्लिक ट्रस्टचा नियम ५ नियम ("एम. पी. टी. नियम") अशी तरतूद करतात की प्रत्येक सार्वजनिक ट्रस्ट नोंदणी कार्यालय किंवा सह सार्वजनिक विश्वस्त नोंदणी कार्यालयात अधिनियमांतर्गत नोंदणीकृत किंवा नोंदणीकृत मानल्या गेलेल्या

सार्वजनिक ट्रस्टच्या संदर्भात अनुसूची 1 च्या स्वरूपात सार्वजनिक ट्रस्टचे रजिस्टर ठेवले जाईल.

iii. या नियमावलीच्या अनुसूची १ मध्ये अशी तरतूद आहे की या रजिस्टरमध्ये ट्रस्टचे नाव, विश्वस्त आणि व्यवस्थापकांची नावे त्यांच्या पत्त्यासह नमूद केली जातील, विश्वस्तपद आणि व्यवस्थापकपदाच्या उत्तराधिकाराची पद्धत, ट्रस्टचा उद्देश, ट्रस्ट तयार करणाऱ्या कागदपत्रांचा तपशील, जंगम मालमत्ता, ट्रस्टची स्थावर मालमत्ता, ट्रस्टचा उत्पन्न खर्च, योजनेचा तपशील, ट्रस्ट वगैरेपैकी काही असेल तर.

iv. एम. पी. टी. कायद्याच्या कलम २२ मध्ये अशी तरतूद आहे की, कलम १७ अन्वये ठेवलेल्या रजिस्टरमध्ये नोंदवलेल्या नोंदींमध्ये कोणताही बदल झाल्यास विश्वस्त, असा बदल घडल्याच्या तारखेपासून १० दिवसांच्या आत किंवा अशा सार्वजनिक ट्रस्टच्या प्रशासनाच्या हितासाठी अशा नोंदींमध्ये कोणताही बदल इच्छित असल्यास, असा बदल किंवा प्रस्तावित बदल ज्या सार्वजनिक विश्वस्त नोंदणी कार्यालयात रजिस्टर ठेवण्यात आले आहे तेथे सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त डेप्युटीकडे कळवा.

v. कलम २२ च्या उपकलम (२) नुसार कलम १७ अन्वये ठेवलेल्या रजिस्टरमधील नोंदींची सत्यता पडताळून पाहण्याच्या उद्देशाने किंवा रजिस्टरमध्ये नोंदवलेल्या कोणत्याही तपशिलात काही बदल झाला आहे की नाही याची खातरजमा करण्याच्या हेतूने उप किंवा सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त विहित पद्धतीने चौकशी करू शकतात.

vi. एम. पी. टी. नियमांच्या नियम ७ मध्ये अशी तरतूद आहे की, प्रेसिडेन्सी स्मॉल कॉज कोर्ट अॅक्ट, १८८२ अंतर्गत खटल्यांच्या सुनावणीसाठी विहित केलेल्या प्रक्रियेनुसार शक्य तितक्या बृहन्मुंबई प्रदेशात आणि इतरत्र प्रांतिक स्मॉल कॉज कोर्ट अॅक्ट, १८८७ अंतर्गत अशी चौकशी केली जाईल. कोणत्याही चौकशीत पक्षकार वैयक्तिकरित्या किंवा त्याच्या मान्यताप्राप्त एजंटद्वारे किंवा त्याच्यावतीने कार्य करण्यासाठी नियुक्त केलेल्या वकिलाद्वारे उपस्थित राहू शकतो.

16. अशा प्रकारे, एमपीटी अधिनियम आणि एमपीटी नियमांच्या योजनेत असे नमूद केले आहे की जो बदल झाला आहे तो डेप्युटी किंवा सार्वजनिक न्यायाचे प्रभारी सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त नोंदणी कार्यालय जेथे कलम १७ अन्वये नोंदणी असा बदल घडल्याच्या तारखेपासून ९० दिवसांच्या आत ठेवली जाते. त्यानंतर कलम १७ अन्वये ठेवलेल्या रजिस्टरमधील नोंदींची सत्यता पडताळून पाहण्यासाठी किंवा रजिस्टरमध्ये नोंदवलेल्या कोणत्याही तपशिलात काही बदल झाला आहे का, याची खातरजमा करण्याच्या उद्देशाने कलम २२ (२) अन्वये चौकशी केली जाणार आहे. अशा प्रकारे एमपीटी कायद्याच्या योजनेनुसार आणि एम.पी.टी.नियमांनुसार, तो लागू होताच बदल घडून येतो. कलम २२ ची व्याप्ती केवळ बदल झाला आहे की नाही आणि अशा बदलाची सत्यता पडताळून पाहणे आहे.

17. एमपीटी कायद्यातील वरील योजना आणि एमपीटी कायद्याच्या कलम १७ अन्वये विचारात घेतलेल्या बदलाच्या पैलूबाबत एमपीटी कायद्याच्या वरील योजना आणि एमपीटी कायद्याचे कलम २२ आणि संबंधित एमपीटी नियम लक्षात घेता, चेंबूर ट्रॉम्बे एज्युकेशन सोसायटी व इतर (सुप्रा) खालीलप्रमाणे येथे संबंधित चर्चा करणे आवश्यक आहे.

“11. कुठल्याही बदलाच्या परिणामकारकतेबाबतचा कायदा आणि त्याचा वापर यापुढे शिल्लक राहिलेला नाही. सर्वोच्च न्यायालयाने ए.आय.आर. १९९३ एस.सी.डब्ल्यू.३००६ मध्ये दिलेल्या निर्णयात अहवाल दिला; (मॅनेजिंग कमिटी, खालसा मिडल स्कूल आणि दुसरी व्ही. श्रीमती मोहिंदर कौर आणि दुसरी) यांनी या प्रकरणाचा विचार केला आहे. सोसायटी नोंदणी कायदा १८६० मधील अशाच तरतुदींचा अभ्यास करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाला पाचारण करण्यात आले होते. त्या कायद्याच्या कलम १२-अ ची योजना कमी-अधिक प्रमाणात मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त कायद्याच्या कलम २२ सारखीच आहे. सर्वोच्च न्यायालयाने या तरतुदीची तुलना कंपनी कायद्याच्या कलम १८ आणि १९ मधील तरतुदींशी केली, ज्यात कंपनीच्या मेमोरेंडम ऑफ असोसिएशनमध्ये बदल किंवा दुरुस्ती केवळ नोंदणीच्या तारखेपासूनच लागू होणे बंधनकारक आहे. त्या अनुषंगाने सर्वोच्च न्यायालयाने या निर्णयाच्या परिच्छेद ११ मध्ये असे निरीक्षण नोंदवले आहे की, नियम व नियमावलीतील बदलांची नोंदणी

निबंधकाकडे करणे आवश्यक आहे, अशी कायद्यात कोणतीही अट नसल्यामुळे असा वाद अमलात येण्यासाठी दुरुस्तीची नोंदणी ही अट आहे, असे म्हणता येणार नाही. असा बदल घडवून आणण्यासाठी सोसायटीच्या ठरावाच्या तारखेपासून कायद्यानुसार केलेली कोणतीही दुरुस्ती किंवा बदल अंमलात येईल. मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त कायद्याच्या कलम २२ च्या साध्या भाषेतून हा प्रस्ताव मांडला आहे. कलम १७ अन्वये ठेवलेल्या रजिस्टरमध्ये नोंदवलेल्या नोंदींमध्ये कोणताही बदल झाल्यास विश्वस्तांनी तसा बदल घडल्याच्या तारखेपासून १० दिवसांच्या आत अशा बदलाची माहिती उपकिंवा सहाय्यक धर्मादाय आयुक्तांना द्यावी, असे या कलमात नमूद करण्यात आले आहे. ब्लॅक लॉ डिक्शनरीमध्ये पाहिल्याप्रमाणे "घडते" या अभिव्यक्तीचा शब्दकोशाचा अर्थ असा आहे :

"घडणं; डोळ्यांना भेटणे; सापडणे किंवा भेटणे; स्वतःला सादर करणे; प्रकट होणे; त्यामुळे यथावकाश भोगावे लागेल; होणार आहे; उद्भवणार आहे."

कायद्याच्या कलम २२ मध्ये या शब्दाचा नैसर्गिक अर्थ देत, तसेच कोणताही बदल नोंदवणे ही अमलात येण्याची अट नसताना घटनेतील दुरुस्ती तसेच त्यानंतर गव्हर्निंग कौन्सिलच्या सदस्यांच्या निवडणुका, असे मत घेण्यास मला संकोच वाटत नाही. त्यामुळे सर्वसाधारण सभेच्या संबंधित ठरावांच्या तारखेपासून ते अंमलात आले. कलम २२ अन्वये करण्यात आलेली चौकशी ही केवळ बदल झाला आहे की नाही याची

वस्तुस्थिती जाणून घेण्यासाठी आहे. कायदानुसार बदल झाला नाही, असे सक्षम अधिकाऱ्याचे समाधान झाले तरच तो बदल पूर्ववत करावा लागेल आणि पूर्वीची स्थिती पूर्ववत करावी लागेल."

(जोर जोडला)

18. त्यामुळे कोणताही बदल घडताच तो घडतो, हे अगदी स्पष्ट आहे. एमपीटी कायद्याच्या कलम २२ अन्वये व उपरोक्त एमपीटी नियमांच्या नियम ७ अन्वये चौकशी केल्यानंतर हा बदल कायदानुसार झालेला नाही किंवा सांगितल्याप्रमाणे बदल झालेला नाही, असे मानले तरच तो बदल पूर्ववत करावा लागेल व पूर्वीची स्थिती पूर्ववत करावी लागेल.

19. वरील कायदेशीर स्थितीच्या आधारे या प्रकरणाची वस्तुस्थिती तपासून पाहिली तर २९.०६.२०१२ रोजी आनंदराज आंबेडकर यांना गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य व अध्यक्ष म्हणून सामावून घेणारे श्री. व्ही. एम. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि प्राध्यापक एस. एल. भागवत हे गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य मानले जाऊ शकत नाहीत. कारण त्यांच्यासंदर्भातील बदल अहवाल फेटाळण्यात आला आहे. 10.09.2012 आणि अपिलात वरील आदेश कायम ठेवण्यात आले आहेत. २०२३ च्या दुसऱ्या अपील (ल) क्रमांक २५४८७ मध्ये त्या आदेशांना आव्हान प्रलंबित असले तरी प्रतिवादींच्या अभ्यासू वकिलांनी निदर्शनास आणून दिल्याप्रमाणे या आदेशांना अद्याप

स्थगिती देण्यात आलेली नाही. त्यामुळे याचिकाकर्ते-ट्रस्टच्या गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य म्हणून श्री. व्ही. एम. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि प्रा. एस. एल. भागवत या सदस्यांचा समावेश करण्यासंदर्भातील बदल अहवाल फेटाळण्याचा परिणाम असा झाला की, ज्या तारखेला त्यांनी श्री. आनंदराज आंबेडकर गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य आणि अध्यक्ष नव्हते. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर यांचा गव्हर्निंग बॉडीच्या सदस्यपदी समावेश करून त्यांची अध्यक्षपदी निवड करण्याचा अधिकार त्यांना नाही. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर यांची याचिकाकर्ते-ट्रस्टच्या गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य म्हणून वैध व कायदेशीररीत्या नियुक्ती होऊन याचिकाकर्ते-ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून वैध व कायदेशीररीत्या निवड झाली आहे, असे म्हणता येणार नाही. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर यांनी केलेली कारवाई कायद्याच्या अधिकाराविना असल्याचे स्पष्ट झाले आहे. कलम १७ अन्वये ठेवलेल्या रजिस्टरमधील नोंदींमध्ये आणि चेंबूर ट्रॉम्बे एज्युकेशन सोसायटी व इतर (सुप्रा) येथील विद्वान एकल न्यायाधीशाने घालून दिलेल्या कायद्याच्या अनुषंगाने एमपीटी कायद्याची योजना आणि एम.पी.टी. नियमांच्या अनुषंगाने हे निष्कर्ष अपरिहार्य आहेत, कारण बदल अहवाल मान्य न होण्याचा परिणाम असा आहे की बदल पूर्ववत करावा लागेल आणि पूर्वीची स्थिती ठेवावी लागेल पुनर्संचयित केले जावे.

20. श्री. खांडेपारकर, विद्वान ज्येष्ठ वकील आनंदराज आंबेडकर यांच्यासंदर्भातील बदल अहवाल अद्याप प्रलंबित आहे, त्यामुळे जोपर्यंत हाच बदल अहवाल निकाली निघत नाही, तोपर्यंत त्यांची नियामक मंडळाचे सदस्य व अध्यक्ष म्हणून वैध नियुक्ती झाली नाही, असे म्हणता येणार नाही, असा युक्तिवाद याचिकाकर्त्याने केला आहे. चेंबूर ट्रॉम्बे एज्युकेशन सोसायटी आणि इतर (सुप्रा) मध्ये घालून दिलेल्या कायद्याच्या प्रकाशात वरील युक्तिवादात तथ्य असले तरी त्यात बदल ताबडतोब होतो असे मानले जाते आणि जोपर्यंत सक्षम अधिकारी त्या वेळेपर्यंत कायद्यानुसार बदल झाला नाही असे ठरवत नाही, तोपर्यंत बदल झाला आहे असे गृहीत धरले जाते, तथापि, या प्रकरणात, श्री आनंदराज आंबेडकर यांच्या समावेशाचा आधार यांना नियामक मंडळाचे सदस्य म्हणून निवडून आणणे. सभापतीच पूर्ववत करण्यात आले असून यथास्थिती पूर्ववत करण्यात आली आहे. २९.०६.२०१२ रोजी आनंदराज आंबेडकर यांची गव्हर्निंग कौन्सिलचे सदस्य म्हणून निवड करून याचिकाकर्ते-ट्रस्टच्या अध्यक्षपदी निवड केली तेव्हा श्री. व्ही. एम. प्रधान, डॉ. डी. जी. देशकर, डॉ. एम. पी. मांगुडकर आणि प्रा. एस. एल. भागवत या चार सदस्यांना गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य मानता येणार नाही, हे अगदी स्पष्ट आहे. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते-ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून काम करण्याचा कोणताही कायदेशीर अधिकार नाही, हे स्पष्ट आहे. आनंदराज आंबेडकर हे याचिकाकर्ते - ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून वैधरित्या काम करू शकतात की नाही याची खातरजमा करण्याच्या हेतूनेच ही निरीक्षणे करण्यात आली असून त्यांच्या

नियुक्तीसंदर्भातील २०१३ चा बदल अहवाल क्रमांक २८६० व २८६१ अभ्यासू धर्मादाय आयुक्त स्वतंत्रपणे निर्णय घेऊ शकतात, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

21. श्री. आनंदराज आंबेडकर यांच्या नियुक्तीसंदर्भातील वरील भूमिका लक्षात घेता. गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य आणि याचिकाकर्ते-ट्रस्टचे अध्यक्ष या नात्याने प्रतिवादी क्रमांक दोनचे अभ्यासू वकील श्री. महाडेश्वर यांच्या युक्तिवादाचे मूल्यमापन करणे आवश्यक आहे. त्यांनी मुंबई विद्यापीठाच्या कायदा क्रमांक ४०९ कडे लक्ष वेधले. कायदा क्रमांक ४०९ मध्ये विविध संज्ञांच्या व्याख्या सांगितल्या आहेत. खंड क्र. कायदा क्रमांक ४०९ चा (सोळावा) खालीलप्रमाणे आहे.

"कलम ४०९ या कायद्यांमध्ये विषय ात किंवा संदर्भात काहीही विसंगत नसल्यास -

“.....

(१६) "गव्हर्निंग बॉडी" म्हणजे अशी संस्था जी प्रत्यक्षात महाविद्यालयाचा कारभार चालवते आणि ज्याला विद्यापीठाने या उद्देशाने नियोक्ता म्हणून कायदे मान्यता दिली आहे.

त्यामुळे महत्त्वाचे म्हणजे कायदानुसार विचारात घेतलेली गव्हर्निंग बॉडी प्रत्यक्षात कायदेशीर अधिकार असलेल्या कॉलेजचा कारभार चालवते. शिवाय या कायद्यांच्या हेतूने नियोक्ता म्हणून विद्यापीठाला मान्यता द्यावी लागते.

22. रेकॉर्डवरील स्थिती दर्शविते की याचिकाकर्त्याची वैध आणि कायदेशीर नियामक संस्था असल्याचा दावा करणारे चार गट आहेत -

प्राध्यापक (डॉ.) भालचंद्र मुणगेकर, रामदास आठवले, एस. पी. गायकवाड आणि आनंदराज आंबेडकर यांच्या नेतृत्वाखाली राज्य शासनाने दिनांक ०७.०६.२०१४ च्या पत्राद्वारे महाविद्यालयातील ज्येष्ठ प्राध्यापकांची अधिकृत व्यक्ती म्हणून नेमणूक करण्याचे निर्देश दिले व त्यानुसार प्रतिवादी क्रमांक १ ची प्रभारी प्राचार्य म्हणून नियुक्ती केली.

23. विशेष म्हणजे मुंबई विद्यापीठानेही २४.०२.२०१५ च्या निर्णयाद्वारे महाविद्यालयाचा कारभार चालविण्यासाठी ज्येष्ठ प्राध्यापकांची अधिकृत व्यक्ती म्हणून नियुक्ती करण्याचा निर्णय घेतला. त्यानुसार प्रतिवादी क्रमांक १ ची अधिकृत व्यक्ती म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. मुंबई विद्यापीठाचे दिनांक २४.०२.२०१५ रोजीचे पत्र अत्यंत महत्त्वाचे व महत्त्वाचे आहे. या पत्राचा संबंधित भाग दिनांक मुंबई विद्यापीठाच्या कुलसचिवांचा दिनांक २४.०२.२०१५ खालीलप्रमाणे आहे.

उपरोक्त विषयाच्या संदर्भात आपणांस विदित आहे की, विविध व्यवस्थापन गट पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीच्या महाविद्यालयाच्या प्राचार्य पदांबाबत दावे करीत आहेत. पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीच्या व्यवस्थापन मंडळाचे अध्यक्ष/सचिव कोण याबाबतचा वाद मा. उच्च न्यायालयात, मा. धर्मदाय आयुक्त यांचेकडे न्यायप्रविष्ट आहेत. या

अनुशंगाने विद्यापीठाने मा. धर्मदाय आयुक्त यांना सदर संस्थेचे अध्यक्ष /सचिव याबाबत विचारणा केली असता सदर प्रकरणावर अद्यापी निर्णय झाला नसल्याचे त्यांच्यातर्फे कळविण्यात आले आहे. वरील संस्थेतील महाविद्यालयांच्या वेगवेगळ्या गटांकडून विद्यापीठास विविध तक्रारी प्राप्त झालेल्या आहेत तसेच प्राध्यापकांचे वेतन न मिळाल्याबद्दलच्या तक्रारी आहेत. त्याचप्रमाणे सदर तक्रारींबाबत शासनस्तरावरून सुध्दा विचारणा करण्यात आलेली आहे.

या संस्थांतर्गत वादांमुळे महाविद्यालयातील कर्मचारी व विद्यार्थी बाधित होत असल्याने उपरोक्त संदर्भाधिन पत्र क्र.1 अन्वये आपण कळविलेल्या सेवाज्येश्ठ शिक्षकांना विद्यापीठाकडून प्राधिकृत करण्यात आलेले होते. उपरोक्त संदर्भाधिन पत्र क्र. 2 अन्वये आपणांस असे कळविण्यात येते की, पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीच्या 1) सिध्दार्थ कॉलेज ऑफ आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स, बुध्द भवन, फोर्ट, मुंबई -400 001 2) सिध्दार्थ कॉलेज ऑफ कॉमर्स अँड इकोनॉमिक्स, 348 आनंद भवन, डी. एन. रोड, मुंबई- 400 023 व 4) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर विधी महाविद्यालय, वडाळा, मुंबई या महाविद्यालयातील विद्यार्थी व कर्मचारी यांचे हित लक्षात घेऊन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन, निवृत्ती वेतन अदा करणे तसेच महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचे नुकसान होऊ नये या दृष्टिकोनातून विद्यार्थ्यांशी संबंधित महत्वाचे दैनंदिन कामकाज करण्याकरिता तात्पुरत्या स्वरूपात महिन्याकरिता

किंवा धर्मदाय आयुक्तांकडून संबंधीत संस्थेच्या संचालक मंडळाचा निर्णय होईपर्यंत आधी घडेल त्या अन्वये खालील सेवाज्येष्ठ शिक्षकांना वरील बाबींबाबत काम करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

(जोर जोडला)

वरील चा इंग्रजी अनुवाद खालीलप्रमाणे आहे.

In connection with the aforesaid subject, you are aware that, various Management Groups are making their claims about the posts of Principal of the Colleges being run by the Peoples' Education Society. The dispute on the issue as to who is the Chairman / Secretary of the Management Board of the Peoples' Education Society are pending before the Hon'ble Bombay High Court as well as before the Hon'ble Charity Commissioner. In this connection, when the University Officials made enquiry with the office of the Hon'ble Charity Commissioner as to who is the Chairman / Secretary of the said Institution, it was informed by his office that no decision has yet been taken in the said matter. The University has received various complaints from various groups

functioning in the Colleges of the said Institution. Moreover, there are complaints received about the Professors not getting their salaries. Over and above, enquiry about the said complaints has been made even at level of the Government.

On account of the disputes in the said Institution, the interest of the employees and of the students from the Colleges is being affected adversely and therefore, the Professors, senior in service, whose names had been informed by you under the Letter referred to at Sr. No.1 above, had been authorised by the University in that regard. By the Letter under Reference at Sr. No.2 above, you are informed that, taking into consideration the interest of the employees working and the students studying in the Colleges viz.

(1) Siddharth College of Arts, Commerce and Science, Buddha Bhavan, Fort, Mumbai – 400 001, (2) Siddharth College of Commerce and Economics, 348, Anand Bhavan, D. N. Road, Fort, Mumbai – 400 001, (3) Siddharth College of Law, Anand Bhavan, Dr. D. N. Road, Mumbai – 400 023 and (4) Dr. Babasaheb

Ambedkar College of Law, Wadala, Mumbai, being managed by the Peoples' Education Society and also from the view point of carrying out the works viz. making payment of salary, pension to the Professors and Non-teaching Staff Members and also for carrying out the important day-today works related to the students of the said Colleges so that they do not suffer any loss in their education, the below named Professors, senior in service, are authorised for carrying out the aforesaid works, on temporary basis for the period of a month or till the time the Charity Commissioner takes a decision in respect of the Board of Directors (Management Board) of the said Institution, whichever happens earlier.”

(जोर जोडला)

24. त्यामुळे याचिकाकर्ते-ट्रस्टच्या कायदेशीर व वैध व्यवस्थापनाबाबत धर्मादाय आयुक्तांकडे वाद प्रलंबित असल्याने ट्रस्टचे दैनंदिन कामकाज चालविण्यासाठी काही अंतरिम व्यवस्था करण्यात आल्याचे वरील पत्रातून स्पष्ट होते. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर हे मुंबई विद्यापीठाच्या कायदा क्रमांक ४०९ मधील (१६) नुसार वैधरित्या नियुक्त अध्यक्ष आहेत, असे म्हणता येणार नाही.

25. त्यानंतरचे आदेश आहेत, ज्याद्वारे प्रतिवादी क्रमांक 4 ला अधिकृत व्यक्ती म्हणून नियुक्त केले गेले आहे. मात्र, लक्षात घेण्यासारखी बाब म्हणजे राज्य सरकार आणि मुंबई विद्यापीठ या दोघांनीही हे मान्य केले आहे की, प्रतिस्पर्धी गटांमधील वाद लक्षात घेता याचिकाकर्ते - ट्रस्टचा कारभार महाविद्यालयातील ज्येष्ठ प्राध्यापकांना चालवावा लागेल. अशा प्रकारे श्री. महाडेश्वर, विद्वान वकील प्रतिवादी क्रमांक 2 कायदा क्र.४०९ कलम (सोळावा) नुसार आनंदराज आंबेडकर हे महाविद्यालयाचा कारभार चालविण्यासाठी व त्यांनी केल्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यासाठी अधिकृत व्यक्ती मानता येणार नाही, असे सादर करणे योग्य आहे.

26. प्रतिवादी क्रमांक १ चे अभ्यासू वकील श्री. तिवारी यांनी २०२१ च्या डब्ल्यू. पी. क्रमांक १३९६६ मधील विद्वान एकल न्यायाधीशाने २०२२ च्या डब्ल्यू. पी. क्रमांक ४०२० सह दिलेल्या १९.०९.२०२२ च्या आदेशाकडे लक्ष वेधणे योग्य आहे आणि विशेषतः त्यातील परिच्छेद क्रमांक १३ वर अवलंबून आहे. हा संदर्भ व्यवस्थापनातील वादाबाबत असून हा वाद विद्वान सहधर्मादाय आयुक्तांकडे प्रलंबित आहे. वरील निरीक्षणे त्याच संस्थेविषयी म्हणजे याचिकाकर्त्यांशी पीपल्स एज्युकेशन सोसायटी संबंधित आहेत

एका विद्वान न्यायाधीशाचा वरील 19.09.2022 च्या आदेशाला सर्वोच्च न्यायालयाने दुजोरा दिला आहे. 27.01.2023 रोजीचा आदेश 2022 च्या एस.एल.पी.क्र.2178 मध्ये पारित करण्यात आला आहे. त्यामुळे प्रतिवादी क्रमांक एकची चौकशी व सक्तीची

निवृत्ती घेण्याचा निर्णय सक्षम प्राधिकरणाने घेतलेला नाही आणि या निष्कर्षात कोणतीही विकृती किंवा बेकायदेशीरपणा नाही, असे न्यायाधिकरणाने योग्यच म्हटले आहे.

27. प्रतिवादी क्रमांक 2 ने दिनांक 12.07.2023 च्या प्रतिज्ञापत्रात नमूद केल्याप्रमाणे हे लक्षात घेणे देखील समर्पक आहे की 10.01.2023 च्या आदेशाच्या अंमलबजावणी भागाच्या कलम क्रमांक 4 मध्ये नमूद केलेल्या निर्देशानुसार, संबंधित आनंदराज आंबेडकर यांनी प्रत्यक्षात सहाय्यक धर्मादाय आयुक्तांकडे एमपीटी कायद्याच्या कलम ४१ अ अन्वये दिलासा मिळावा यासाठी अर्ज २०२३ चा अर्ज क्र.२३ तक्रार दाखल करून संपर्क साधला आहे. प्रतिवादी क्रमांक २ च्या उत्तरातील प्रतिज्ञापत्रातील परिच्छेद क्रमांक ५ व ६ लक्षात घेणे समर्पक आहे. वरील परिच्छेद क्र.५ व ६ खालीलप्रमाणे आहे :

5. महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायद्याच्या कलम 41 अ अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या 2023 च्या अर्ज क्रमांक 23 मध्ये आनंदराज आंबेडकर यांनी खालीलप्रमाणे म्हटले आहे :

6. माननीय उच्च न्यायालयात दोन क्रॉस रिट पिटीशनसह अनेक द्विस्ट आणि क्लेशनंतर डॉ. रेड्डी यांनी सक्तीच्या निवृत्तीच्या आदेशाविरोधात विद्यापीठ आणि महाविद्यालय न्यायाधिकरणात 2020 चे अपील क्रमांक 13 दाखल केले. माननीय न्यायाधिकरणाने दिनांक १०.०१.२०२२ च्या निर्णय व आदेशाद्वारे अपील अंशतः मंजूर केले आणि डॉ. के.

सुधाकर रेड्डी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्यासाठी योग्य निर्देशांसाठी महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, १९५० च्या कलम ४१ अ अन्वये प्रतिवादींना म्हणजेच अर्जदार सोसायटीला या माननीय प्राधिकरणाकडे जाण्याचे स्वातंत्र्य दिले".

"अर्जदार आणि त्याने दिलेली गव्हर्निंग बॉडी प्रथमदर्शनी वैध आणि कायदेशीर व्यवस्थापन आहे आणि म्हणूनच, त्याच्यावरील कारवाई आणि डॉ. के. सुधाकर रेड्डी यांना सक्तीच्या निवृत्तीची शिक्षा लादणे या माननीय प्राधिकरणाने कायम ठेवणे आणि कायम ठेवणे आवश्यक आहे".

"8. पर्यायी आणि कोणत्याही परिस्थितीत, हे माननीय प्राधिकरण, प्रलंबित बदल अहवालांच्या कायदेशीरपणा आणि वैधतेचा कोणताही संदर्भ न देता आणि अर्जदारासह कोणत्याही विश्वस्तांना कोणताही कायदेशीर दर्जा न देता म्हणजेच या बदल अहवालातील जखमांच्या निकालाच्या अधीन राहून, अधिकृत आणि परवानगी देऊ शकते. के. सुधाकर रेड्डी यांच्याविरुद्ध विद्यापीठाचा अहवाल व निर्देशानुसार आणि समान कायदानुसार शिस्तभंगाची चौकशी करावी.

9. अर्जदार म्हणतो आणि सादर करतो की कायद्याच्या कलम 41 ए अंतर्गत असा क्रम आणि निर्देश प्रकरणाच्या वस्तुस्थिती आणि परिस्थितीत आणि धर्मादाय संस्थेच्या संरक्षणासाठी आणि लाभार्थ्यांचे म्हणजेच विद्यार्थी, कर्मचारी आणि पीपल्स एज्युकेशन सोसायटीच्या हिताचे रक्षण करण्यासाठी न्याय्य, योग्य आणि नितांत आवश्यक आहेत".

6. महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायद्याच्या कलम 41-अ अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या 2023 च्या अर्ज क्रमांक 23 मध्ये आनंदराज आंबेडकर यांनी प्रलंबित बदल अहवालांची कायदेशीरपणा आणि वैधतेचा कोणताही संदर्भ न देता आणि श्री आनंदराज यांच्यासह कोणत्याही विश्वस्तांना कोणताही कायदेशीर दर्जा न देता प्रतिवादी क्रमांक 1 विरुद्ध शिस्तभंगाची चौकशी करण्याचा अधिकार देण्यात यावा, असे नमूद केले आहे. आनंदराज आंबेडकर यांनी महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायद्याच्या कलम ४१-अ अन्वये केलेला २०२३ चा अर्ज क्रमांक २३ लक्षात घेता वरील याचिका फेटाळण्यात यावी. आनंदराज आंबेडकर यांनी सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त संस्थेकडे दाखल केलेल्या 2023 च्या अर्ज क्रमांक 23 ची प्रत एक्झिबिट-ए म्हणून जोडली आहे (जोर जोडला)

28. अशा प्रकारे, वरील स्थिती स्पष्टपणे खालील बाबी स्थापित करते:

- i. प्रतिवादी क्रमांक १ ला सक्तीने निवृत्त करून संबंधित चौकशी रद्द करून प्रतिवादी क्रमांक १ ला त्याच्याकडे असलेल्या सहयोगी प्राध्यापकपदावर पुन्हा रुजू करण्याचे निर्देश देण्यात आले असले, तरी आरोपांचे गांभीर्य लक्षात घेऊन याचिकाकर्त्यास ४१ अ कलमानुसार धर्मादाय आयुक्तांकडून आदेश घेण्याचे स्वातंत्र्य देण्यात यावे, असे निर्देश लवादाच्या दिनांक १०.०१.२०२३ च्या आदेशाद्वारे देण्यात आले आहेत बदल अहवालाचा निर्णय होईपर्यंत ट्रस्टच्या व्यवस्थापनासाठी तात्पुरत्या

नेमणुकीसंदर्भात व त्यानंतर अशा सक्षम व्यक्तीला निर्णय घेण्याचे, नव्याने कारणे दाखवा नोटीस बजावण्याचे, आवश्यकतेनुसार प्राथमिक चौकशी करण्याचे व प्रतिवादींवर कायदानुसार योग्य ती कारवाई करण्याचे स्वातंत्र्य आहे.

ii. याचिकाकर्ते-आनंदराज आंबेडकर यांनी आदेशातील खंड क्रमांक ४ मधील निर्देशानुसार काम केले आहे लवादाने एमपीटी कायद्याच्या कलम ४१ अ अन्वये प्रत्यक्षात अर्ज दाखल केला. त्यामुळे आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते-ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून काम करण्याचा अधिकार नाही, या विद्वान न्यायाधिकरणाच्या निष्कर्षात हस्तक्षेप न करण्यासाठीही वरील बाबी प्रासंगिक आहेत.

29. त्यामुळे वरील चर्चा लक्षात घेता आनंदराज आंबेडकर यांना याचिकाकर्ते-ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून काम करण्याचा अधिकार नाही, असा विद्वान न्यायाधिकरणाने नोंदवलेला निष्कर्ष योग्य व कायदेशीर आहे, असे मत व्यक्त केले जाते.

(ब) प्रतिवादी क्रमांक १ ने चौकशीत भाग न घेतल्याने नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वांच्या उल्लंघनाचा मुद्दा मांडण्याचा आपला अधिकार काढून घेतला आहे.

30. या मुद्द्याचे मूल्यमापन करण्यासाठी परिच्छेद क्र.४५ ते ५२ मधील विद्वान न्यायाधिकरणाची चर्चा खाली नमूद करणे आवश्यक आहे, जे खालीलप्रमाणे आहे:

"45. माननीय उच्च न्यायालयाच्या रिटसह विविध प्रकरणांमध्ये विश्वस्तपदाबाबतचे हे वाद विविध व्यासपीठांवर गेले होते. हे वाद अजूनही प्रलंबित आहेत आणि प्रथमदर्शनी कोणाचे प्रकरण चांगले आहे, याबद्दल कोणतेही विशिष्ट मत व्यक्त करता येत नाही, असे सातत्याने मत व्यक्त केले जात आहे. ४१-अ अन्वये ट्रस्ट आणि त्याच्या संस्थांचा कारभार सांभाळण्यासाठी विश्वस्तांपैकी एकाला निर्देश देण्याच्या आदेशासाठी पक्षकार धर्मादाय आयुक्तांसमोर हजर झालेले नाहीत.

46. रेकॉर्डचे सर्व दृश्य ताब्यात घेतल्यावर मला असे आढळले की श्री. तळवतकर व व्ही. एम. प्रधान, एस. पी. गायकवाड, मुणगकर, आनंदराज आंबेडकर यांनी सभापतीपदी स्वतःला ट्रस्टच्या व्यवस्थापनात गृहीत धरल्याचे पत्र व आदेश काढले आहेत. प्रतिवादी क्रमांक २ आनंदराज आंबेडकर यांना प्रथमदर्शनी ट्रस्टच्या व्यवस्थापनात किंवा इतर कोणत्याही प्रकरणात दोषी ठरवण्यासाठी रेकॉर्डवरील पुरावे पुरेसे नाहीत. खरे तर ट्रस्टच्या व्यवस्थापनात कोण आहे, याचा खुलासा रेकॉर्डवरील साहित्यातून होत नाही, विशेषतः संविधाननिर्माते डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी निर्माण केलेल्या ट्रस्टच्या बाबतीत ही दयनीय स्थिती आहे. प्रतिवादी क्रमांक २ हा ट्रस्टच्या प्रत्यक्ष व्यवस्थापनात आहे, हा विद्वान वकील संगराज रुपवते यांचा युक्तिवाद मला मान्य नाही.

47. आनंदराज यांनी ठेवलेला गट ट्रस्टच्या व्यवस्थापनात होता, असे गृहीत धरले तरी चालेल. त्यांनी अपीलकर्त्याविरुद्ध चौकशी सुरू करण्याच्या निर्णयाचा नियामक मंडळाचा ठराव आणि सक्तीच्या निवृत्तीची कारवाई अंतिम करण्याच्या ठरावाची प्रत सादर करायला हवी होती. असा निर्णय घेण्याचे अधिकार गव्हर्निंग बॉडी अध्यक्षाना देऊ शकले नसते. ठराविक आव्हानाच्या पार्श्वभूमीवर ठरावांच्या प्रती नसल्यामुळे ही कारवाई सक्षम अधिकाऱ्याने केल्याचे दाखविले जात नाही.

48. आनंदराज आंबेडकर यांना ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून विद्यापीठाने किंवा उच्च शिक्षण उपसंचालकांनी किंवा अन्य कोणत्याही सक्षम प्राधिकरणाने मान्यता दिल्याचे नोंदीतही दिसत नाही, संघा डोके किंवा अपीलकर्त्याची प्रभारी अधिकृत स्वाक्षरी करणारी नेमणूक सेवाज्येष्ठतेच्या आधारे केली जाते, कोणत्याही गटाच्या मान्यतेच्या आधारे नाही. असे असले तरी, या नियुक्त्यांमध्ये नियोक्ता म्हणून कायदा ४०९ (सोळावा) च्या अर्थानुसार विद्यापीठाने कोणत्याही गटाला गव्हर्निंग बॉडी म्हणून मान्यता दिलेली नाही.

49. सामाजिकदृष्ट्या मागासवर्गीयांना शिक्षण देण्यासाठी डॉ. आंबेडकरांनी स्थापन केलेली ही प्रमुख संस्था अंतर्गत वादात अडकली असून ती मोडकळीस येण्याच्या मार्गावर आहे, हे दुर्दैवी आहे. विश्वस्त वैयक्तिक हितसंबंध बाजूला ठेवून सामाजिक जबाबदारी पार पाडायला हवी होती आणि ट्रस्ट आणि संस्था चालवण्यासाठी गव्हर्निंग बॉडी द्यायला हवी होती. परंतु विश्वस्त कर्तव्यात अपयशी ठरल्याने बदल अहवाल त्वरीत

ठरवून नुकसानीवर नियंत्रण ठेवणे व गरज पडल्यास कलम ४१ अ अन्वये आदेश देऊन ट्रस्टच्या व्यवस्थापनात व्यक्तीची नेमणूक करणे ही धर्मादाय आयुक्त कार्यालयाची जबाबदारी होती. पक्षकारांनी आणि काही काळानंतर त्यांच्या वकिलांनी बदलाचे अहवाल लवकर ठरविण्यात अनेक अडथळे निर्माण केले असतील यात शंका नाही , पण या प्रमुख संस्थेच्या अस्तित्वासाठी ते आवश्यक आहे .

50. मी असे मानतो की चौकशी सुरू करण्याचा आणि अपीलकर्त्याला सक्तीने निवृत्त करण्याचा निर्णय सक्षम प्राधिकरणाने घेतला नाही आणि मुद्दा क्रमांक 3 चे उत्तर नकारार्थी दिले.

मुद्दा क्रमांक ४ नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांचे उल्लंघन

51. संजीव बौधनकर यांची साक्षीदार क्रमांक ३ म्हणून चौकशी करण्यात आल्याचे चौकशीत निष्पन्न झाले आहे. ते ट्रस्टचे सचिव होते. ३० जानेवारी २०२० च्या बैठकीत विद्यापीठाच्या निर्देशांचे पालन करण्याचा निर्णय गव्हर्निंग बॉडीने घेतल्याचे त्यांनी सांगितले. ते गव्हर्निंग बॉडीचे सदस्य होते, चौकशी सुरू करण्याचा निर्णय घेण्यासाठी आणि अंतिम कारवाई करण्यासाठी गव्हर्निंग बॉडीचे मूळ ठराव सादर केले जात नाहीत. बौधनकर यांची साक्षीदार म्हणून चौकशी झाली असती तर त्यांनी निर्णय प्रक्रियेपासून स्वतःला दूर ठेवायला हवे होते. जेव्हा असा आरोप करण्यात आला तेव्हा व्यवस्थापनाने असा अलिप्तपणा दर्शविणारा ठराव सादर करायला हवा होता, त्यामुळे बौद्धनकर यांनी

स्वतःच्या बाजूने न्यायाधीश म्हणून काम केले आहे. त्यामुळे नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वाचे उल्लंघन झाले.

52. याशिवाय, चौकशी अधिकारी निवृत्त जिल्हा न्यायाधीश असले तरी पुरेसे आरोप (पृष्ठ ३६१-३६५) अस्पष्ट आहेत तसेच आरोपाशी संबंधित नसलेले काही पुरावे (अपीलकर्त्याने नियुक्तीची चुकीची तारीख दर्शविणे) यांचाही विचार करण्यात आला. तेवढ्या प्रमाणात नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वाचे उल्लंघन होत आहे, म्हणून मी मुद्दा क्रमांक ४ चे उत्तर होकारार्थी देतो."

(जोर जोडला)

31. विद्वान न्यायाधिकरणाची वरील निरीक्षणे नोंदीनुसार नाहीत, याकडे याचिकाकर्त्याने लक्ष वेधलेले नाही. अभ्यासू न्यायाधिकरणाने असे म्हटले आहे की बरखास्तीचा आदेश पारित करण्यात मूलभूत क्षमतेचा अभाव असल्याने, प्रतिवादी क्रमांक 1 ला सहयोगी प्राध्यापक पदाच्या सेवेत पुन्हा स्थापित करण्याचे आणि चालू ठेवण्याचे निर्देश देऊन अपील मंजूर करणे आवश्यक आहे. विद्वान न्यायाधिकरणाने विचारात घेतलेल्या घटकांव्यतिरिक्त आणखी एक बाब विचारात घेणे आवश्यक आहे ते म्हणजे आनंदराज आंबेडकर यांनी बेकायदा पद्धतीने संस्थेवर पूर्ण नियंत्रण ठेवण्यासाठी आनंदराज आंबेडकर यांना हवे तसे त्यांच्यावर कारवाई केली आहे, हा प्रतिवादी क्रमांक एकचा युक्तिवाद आहे. संजीव बौद्धकर यांच्यासंदर्भात परिच्छेद क्रमांक ५१ मध्ये नमूद

केल्याप्रमाणे विद्वान न्यायाधिकरणाने नोंदवलेल्या निष्कर्षाविषयीच्या युक्तिवादात काही तथ्य असले, तरी या प्रकरणाचा एकंदर विचार करता आणि या खटल्यातील विचित्र वस्तुस्थिती व परिस्थिती लक्षात घेता, प्रतिवादी क्रमांक १ ने नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांच्या उल्लंघनाचा मुद्दा उपस्थित करण्याचा आपला अधिकार त्याने चौकशीत भाग घेतला नसल्याच्या कारणास्तव काढून टाकला आहे, असे म्हणता येणार नाही.

(क) विद्वान न्यायाधिकरणाने पुनर्वसनाचा दिलासा देण्याऐवजी प्रतिवादी क्रमांक १ ला एमपीयू कायद्याच्या कलम ८३ (२) (ई) नुसार नुकसान भरपाई द्यायला हवी होती का?

32. प्रतिवादी क्रमांक 1 ची पुनर्स्थापना करण्याऐवजी त्याला एमपीयू कायद्याच्या कलम 83 (2) नुसार नुकसान भरपाई द्यायला हवी होती, या युक्तिवादाच्या संदर्भात, परिच्छेदात सापडलेल्या विद्वान न्यायाधिकरणाच्या समर्पक चर्चेचा विचार करणे आवश्यक आहे

संबंधित आदेशाचा क्र.५४ ते ५७, जो खालीलप्रमाणे आहे:

54. अपीलकर्त्याकडून कोणताही सहभाग न घेता चौकशी पुढे गेली या व्यतिरिक्त या अपीलातील अपीलकर्त्याने काही तथ्ये मान्य केली आहेत. तर एनओसीसाठी जादा शुल्क आकारणे किंवा विद्यार्थ्याकडून जादा शिक्षण शुल्क वसूल करणे यासारख्या काही आरोपांच्या समर्थनार्थ अपीलकर्त्याने स्वाक्षरी केलेले कागदोपत्री पुरावे आहेत. चौकशीत अपीलकर्त्याने उत्तर दाखल केलेले नाही, त्याच्यावरील आरोपांना आव्हान दिले गेले

नाही, अपीलकर्त्याने चौकशी अहवाल किंवा गुणवत्तेला आव्हान देण्यासाठी अपील मेमोमध्ये कोणतेही आधार घेतले नाहीत. उच्च शिक्षण संचालकांच्या पत्राच्या परिपत्रकानुसार (पान ७३१) निर्देशानुसार काम केल्याचे स्पष्टीकरण याचिकाकर्त्याने या न्यायाधिकरणासमोर शिक्षण शुल्क वसुलीसाठी दिले आहे. यात सर्व विद्यार्थ्यांचे शुल्क पूर्णपणे परत करण्यात आले नसल्याचे दिसून येते. ११९ पैकी ९० विद्यार्थ्यांचे शुल्क १ किंवा २ वर्षांनंतर परत करण्यात आले, तर २९ विद्यार्थ्यांचे जादा शुल्क परत करण्यात आले नाही. एनओसी (रु. ६०००/- ते १०,०००/-) देण्यासाठी सूचना फलकावर दाखवून जादा फी निश्चित करण्यात आली होती आणि इतकी मोठी फी विद्यार्थ्यांकडून वसूल करण्यात आली होती, अशी कागदपत्रे आहेत. तसा कोणताही विशिष्ट आरोप नसला तरी अपीलकर्त्याची नेमणूक २५ जुलै २००६ रोजी झाली होती, हे दर्शविणारी सामग्री आहे. (पान ६५) पण आपली नेमणूक झाल्याचे त्यांनी मांडले आहे 21.03.2005 (पृष्ठ 441) । कारण मी असे मानले आहे की सक्षम अधिकाऱ्याने चौकशी सुरू केली नाही मी गुणवत्तेत जाणे टाळतो परंतु हे लक्षात घेतले पाहिजे की अपीलकर्त्यास चौकशीला सामोरे जाणे आणि त्याच्याविरुद्ध दिसणारी परिस्थिती स्पष्ट करणे कठीण काम होते. ट्रस्टच्या व्यवस्थापनासाठी सक्षम विश्वस्त नेमून नव्याने चौकशी करण्याचे स्वातंत्र्य मी ट्रस्टला देत असल्याने गुणवत्तेच्या आधारे कोणतेही निष्कर्ष नोंदविण्याचे मी टाळतो.

55. आरोपांचे गांभीर्य लक्षात घेता अपीलकर्त्याला प्रतिवादी क्रमांक ७ महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य म्हणून परवानगी देणे निश्चितच धोकादायक आहे. म्हणून मी विचार केला की अपीलकर्त्याला पुनर्वसनाऐवजी नुकसान भरपाई दिली जाऊ शकते का? (१) मिस. टेरेसा लुपेसा विरुद्ध कार्निलाईट कॉन्व्हेंट हायस्कूल १९९६ (२) बीसीआर ४६, (२) वरिष्ठ अधीक्षक टेलिग्राम बोपल विरुद्ध संतोष कुमार (२०१०) ६ एससीसी ७७३, (३) हिंदुस्थान स्टिल विरुद्ध ए. के. रॉय दिवाणी अपील क्रमांक २१२७/६९ दिनांक १८ डिसेंबर १९६९ सर्वोच्च न्यायालयाने, (४) ए. आर. लंका विरुद्ध जॉन विल्यम्स मद्रास उच्च न्यायालयाचा २९ ऑगस्ट १९८९ चा दिवाणी अपील क्रमांक २४/६९ च्या बाबतीत अशी पद्धत अवलंबली गेली. परंतु यापैकी कोणताही निर्णय बरखास्तीचे आदेश देण्याच्या प्राधिकरणाच्या मूलभूत अंगभूत क्षमतेच्या कमतरतेशी संबंधित नाही. याउलट कोल इंडिया विरुद्ध अनंत साहा (सुप्रा) खटल्यातील निकालात असे दिसून आले आहे, सुरुवातीची कारवाई कायद्याशी सुसंगत नसेल, तर त्यानंतरची कार्यवाही ती पवित्र होणार नाही, हा एक निश्चित कायदेशीर प्रस्ताव आहे. अशा वस्तुस्थिती-स्थितीत "सबलाटो फंडामेंटो कॅडिट ओपस" हे कायदेशीर वाक्य लागू होते, म्हणजे पाया काढून टाकल्यास सुपरस्ट्रक्चर कोसळते. खटल्याच्या पहिल्या फेरीनंतर शिस्तभंगाची कारवाई योग्य रीतीने सुरू झाली नाही, इतर सर्व परिणामी कार्यवाही विस्कळीत झाली आणि त्या दृष्टीने उच्च न्यायालयाच्या आदेशात कोणताही दोष आढळत नाही.

56. वस्तुस्थिती लक्षात घेऊन सेवेत (वेतनवाढ वगळता) पुनर्स्थापना व सातत्य राखण्याचे निर्देश देऊन अपील मंजूर करावे लागेल.

57. अपीलकर्ता नियमित प्राचार्य नव्हते. त्यांना प्रभारी मुख्याध्यापक पदावर दावा करण्याचा अधिकार नाही. तो केवळ अधिकृत स्वाक्षरी करणारा होता. ही नियुक्ती ट्रस्टला आपल्या सोयीनुसार करता येते आणि तो अधिकार नाही. म्हणून अपीलकर्त्याला प्रभारी प्राचार्य म्हणून पुनर्स्थापित केले जाऊ शकत नाही परंतु वेतनवाढीच्या हेतूशिवाय सेवेत सातत्य ठेवून सहयोगी प्राध्यापक म्हणून पुनर्स्थापित केले जाऊ शकते."

(जोर जोडला)

अभ्यासू न्यायाधिकरणाने असे म्हटले आहे की बरखास्तीचा आदेश पारित करण्यात मूलभूत क्षमतेचा अभाव असल्याने, प्रतिवादी क्रमांक 1 ला सहयोगी प्राध्यापक पदाच्या सेवेत पुन्हा स्थापित करण्याचे आणि चालू ठेवण्याचे निर्देश देऊन अपील मंजूर करणे आवश्यक आहे.

33. विद्वान न्यायाधिकरणाने विचारात घेतलेल्या घटकांव्यतिरिक्त आणखी एक बाब विचारात घेणे आवश्यक आहे ते म्हणजे आनंदराज आंबेडकर यांनी त्यांच्यावर बेकायदा पद्धतीने संस्थेचे संपूर्ण नियंत्रण हवे असल्याने त्यांच्यावर आनंदराज आंबेडकर यांनी कारवाई केली आहे, हा प्रतिवादी क्रमांक एकचा युक्तिवाद आहे. अशा प्रकारे, वस्तुस्थिती आणि परिस्थितीमध्ये प्रतिवादी क्रमांक 1 चौकशीत सहभागी न होण्याची

वैध कारणे आहेत. कोणत्याही परिस्थितीत, विद्वान न्यायाधिकरणाने वैध कारणे दिली आहेत आणि प्रकरणाची संभाव्य दखल घेतली आहे आणि नुकसान भरपाई नव्हे तर पुनर्वसनाचा दिलासा दिला आहे आणि तात्पुरत्या व्यवस्थापनाच्या नियुक्तीच्या एमपीटी कायद्याच्या कलम 41 अ अंतर्गत आदेश प्राप्त करून प्रतिवादी क्रमांक 1 विरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई सुरू करण्याची याचिकाकर्त्यास संधी दिली आहे. हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे की विद्वान न्यायाधिकरणाने प्रतिवादी क्रमांक 1 वर लावलेले गंभीर आरोप विचारात घेतले आहेत, परंतु विचित्र तथ्ये आणि परिस्थितीत एमपीटी कायद्याच्या कलम 41 अ अंतर्गत आदेश प्राप्त करून याचिकाकर्त्यास शिस्तभंगाची चौकशी करण्याचे स्वातंत्र्य देऊन पुनर्वसनाचा दिलासा दिला आहे. या निर्देशांसाठी विद्वान न्यायाधिकरणाने योग्य कारणे दिली आहेत. त्यामुळे विद्वान न्यायाधिकरणाने घेतलेले मत हे या खटल्यातील विचित्र वस्तुस्थिती आणि परिस्थितीमध्ये संभाव्य दृष्टिकोन आहे आणि त्यामुळे संबंधित आदेशात कोणत्याही हस्तक्षेपाची आवश्यकता नाही.

34. कोणत्याही परिस्थितीत, या प्रकरणाची वस्तुस्थिती आणि परिस्थिती पाहता, भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 226 आणि 227 अन्वये या न्यायालयाच्या अखत्यारीतील आदेशात हस्तक्षेप करणे योग्य प्रकरण नाही.

35. त्यानुसार मात्र खर्चाबाबत कोणताही आदेश न देता रिट याचिका फेटाळली जाते.

36. रिट याचिकेचा निपटारा करताना २०२३ चा आय.ए.(एल) क्रमांक १३४४८ टिकत नाही आणि त्यानुसार त्याचा निपटारा केला जातो.

[माधव ज. जामदार, जे.]

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X